

Ongekend theatrale Tartuffe

THEATER

★★★★★

TARTUFFE

Tartuffe van Molière door NTGent/Toneelgroep Amsterdam, regie Dimiter Gotscheff.

In Stadsschouwburg Amsterdam, 22 maart. Daar t/m 31 maart. Tournee: toneelgroep-amsterdam.nl

Het is zonder meer de leukste openingsscène van dit theaterseizoen: actrice Frieda Pittoors die in de voorstelling *Tartuffe* als de huishoudster opkomt en meteen maar het Wilhelmus aanheft. Met een Oost-Europees dialect heet ze het publiek hartelijk welkom, en ze laat uitgebreid horen dat ze ontzettend goed geïntegreerd is. Ze citeert Marsmans *Denkend aan Holland* en laat het publiek meezingen met 'Ik zag twee beren broodjes smeren'.

Na die geweldige act komt de familie van hoofdpersoon Orgon op, met vrouw, kinderen, moeder en ahang. Dan gebeurt er nog iets bijzonders: een enorme batterij aan confetti- en serpentinekanonnen stort minutenlang met denderend geraas een ware stortvloed aan feestslingers en gekleurde papiersnippers over het podium uit. In één klap is daarmee de toon gezet: hier wordt Molière gespeeld in een tomeloze, theatrale overdrijving, waarmee het stuk weer wordt wat het oorspronkelijk was: een satirische komedie, en een farce tegelijk.

Voor deze coproductie van NTGent en Toneelgroep Amsterdam is de Duitse regisseur Dimiter Gotscheff ingehuurd. Geboren in 1943 in Bulgarije, daarna met zijn vader mee verhuisd naar Oost-Berlijn en uit protest tegen het regime tenslotte uitgeweken naar West-Duitsland om daar een theatercarrière op te bouwen. Tot op de dag van vandaag behoort hij tot de gevestigde orde aldaar, maar in Nederland en België is zijn werk vrijwel onbekend.

Vanaf heden niet meer, want Gotscheff heeft met deze Molière een visitekaartje in hoofdletters afgegeven. Zijn voorstelling is in alles groter en van een ongekende theatraleiteit. Omstreden zal zijn regie ook zijn, want Gotscheff en zijn dramaturgen hebben Molières tekst opgetuigd met citaten van Heiner Müller, Seneca, teksten uit de bijbel en waarschijnlijk ook uit krantenberichten.

Bovendien heeft met name Wim Opbrouck als Orgon zich volledig op zijn rol gestort. Dat leidt in dit geval tot De Grote Wim Opbrouck Show, maar zelden was die zo op zijn plaats als juist in dit stuk, en in deze

regie. Opbrouck, die tomeloze Vlaamse reus, schmiert, en loeit, en brult, maar kan ook fluisteren en temen, hij deelt klappen uit en incasseert, hij laat zijn blote kont zien, zingt volksliedjes, klimt over de stoelen tussen het publiek door, en laat ons aan zijn lippen hangen.

Dat alles ter illustratie van de grote vertwijfeling en (religieuze) hysterie waaraan hij ten prooi valt als hij in de ban raakt van zonderling en zendeling Tartuffe (Koen de Sutter). Deze buitenstaander is de man die het decadente, zorgeloze leven van Orgon en zijn familie met zalvende praatjes en vermeende levenswijsheden op zijn kop zet. In deze voorstelling is hij wereldverbeteraar, intrigant en gebedsgenezer tegelijk - op een gegeven moment zingt iedereen zelfs de gospel *Oh Happy Day*. In zijn goedgelovigheid en hypocrisie zoekt de mens zijn heil in religie, seks en extase - dat toont dit stuk aan. Voor Gotscheff gaat *Tartuffe* vooral over hoe het is buitenstaander te zijn, over de sterke wens ergens bij te willen horen, en over vreemdelingenhaat.

In dit allesomvattende concept hebben alle spelers zich voorbeeldig gevoegd. Met mooie rollen van onder anderen Chris Thys (als de oude moeder), Eelco Smits (als Orgons zwager Cléante, die af en toe zijn ogen en oren ook niet gelooft) en een snoeiharde, racistische monoloog van Servé Hermans. Deze grotendeels Vlaamse acteurs kunnen bovendien goed uit de voeten met de versrijmen, maar draaien hun hand ook niet om voor de zwarte, seksueel geladen poëzie van Heiner Müller, waarmee vooral Katelijne Verbeke prachtig raad weet.

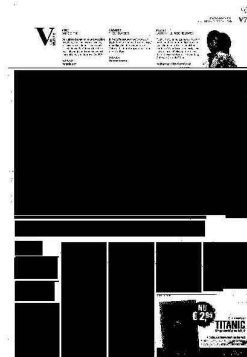
Naast Gotscheff en Opbrouck wordt deze *Tartuffe* tenslotte ook gestut door het toneelbeeld van Katrin Brack, een in Duitsland gelauwerde ontwerpster die in Nederland eerder dit seizoen de scenografie voor *In Ongenade* maakte. Daarin kleepte ze de kale ruimte aan met levensgrote zwarte poppen; hier symboliseert haar overvloedige confetti- en serpentineregen het feest dat ooit werd gevierd, maar waaraan een wreed einde is gekomen.

Al met al is *Tartuffe* een eigenzinnige, expressionistische en bij tijd en wijle volkomen losgeslagen voorstelling, die sommigen misschien koud zal laten maar die in zijn uitbundige doordachtheid in het huidige Nederlandse toneelaanbod tamelijk uniek is.

Hein Janssen

Dimiter Gotscheff geeft met deze Molière een visitekaartje in

hoofdletters af.

Wim Opbroeck (midden) als Orgon heeft zich volledig op zijn rol gestort in deze *Tartuffe*, een coproductie van NTGent en TA in regie van Dimitër Gotscheff.

Foto Phile Deprez